

Rakennukset ja kesämökit 2008, yleiskatsaus

Suomessa vähän korkeita rakennuksia

Yksi- ja kaksikerroksiset rakennukset muodostavat yhteensä 95 prosenttia koko rakennuskannasta. Rakennus, jossa on kymmenen kerrosta tai enemmän, on Tilastokeskuksen mukaan jo melko harvinainen. Koko maassa tällaisia maamerkkejä on noin 300. Näistä varsinaisia asuinkerrostaloja on noin 200. Rakennuskanta, johon ei lasketa kesämökkejä, käsitti vuoden 2008 lopussa kaikkiaan 1,4 miljoonaa rakennusta.

Rakennuksia ja kesämökkejä koskevat tiedot vuodelta 2008 on julkistettu jo toukokuussa 2009. Tämä on laajempi katsaus aiemmasta julkistuksesta sisältäen mm. yleiskatsauksen ja aikasarjataulukoita.

Rakennusten määrä talotyyppin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2008

Talotyyppi, kerrosluokat	Rakennuksia
Kaikki rakennukset	1 421 188
1-2 kerrosta	1 349 630
3-9 kerrosta	51 529
10+ kerrosta	292
tuntematon kerrosluku	19 737
Erilliset pientalot	1 082 511
Rivi- ja ketjutalot	75 109
Asuinkerrostalot	55 925
1-2 kerrosta	16 769
3-9 kerrosta	38 543
10+ kerrosta	186
tuntematon kerrosluku	427
Muut kuin asuinrakennukset	207 643
1-2 kerrosta	180 191
3-9 kerrosta	8 874
10+ kerrosta	99
tuntematon kerrosluku	18 479

Sisällys

Rakennuskanta 2008.....	3
Rakennuskannasta suurin osa asuinrakennuksia.....	3
Rakennuskanta kasvoi 15 000 rakennuksella.....	3
Kaksi kolmasosaa rakennuksista on yksikerroksisia.....	3
Kesämököt 2008.....	4
Länsi-Turunmaan kunnassa eniten mökkejä 2008.....	4
Mökkikanta kasvoi eniten 1980-luvulla.....	4
Vuonna 2008 valmistui 4 300 vapaa-ajan asuinrakennusta	5
Kuusamossa eniten uusia kesämökkejä.....	5
Tihein kesäasutus Kaskisissa.....	6
Kesämökkien keskikoko 47 neliötä.....	6
Lähes 800 000 suomalaista kuului kesämökin omistavaan asutokuntaan.....	7
Kesäasukkaat nostavat kuntien väkimäärää kesäisin.....	7
Kesämökin omistajien keski-ikä 61 vuotta.....	7
Liitetaulukot	
Liitetaulukko 1. Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyyppin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2008	8
Liitetaulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan vuosina 1980-2008	8
Liitetaulukko 3. Rakennukset lämmitysaineen mukaan 1970-2008.....	8
Liitetaulukko 4. Rakennukset rakennusaineen mukaan 1960-2008	9
Laatuseloste: Rakennukset ja kesämököt.....	10

Rakennuskanta 2008

Rakennuskannasta suurin osa asuinrakennuksia

Rakennuskanta, johon ei lasketa kesämökkejä, käsitti vuoden 2008 lopussa kaikkiaan 1,4 miljoonaa rakennusta. Asuinrakennuksia, joista suurin osa on erillisiä pientaloja, oli koko rakennuskannasta 85 prosenttia. Muita kuin asuinrakennuksia oli yhteensä 208 000 eli 15 prosenttia koko rakennuskannasta. Asuinrakennuksista yli puolet on rakennettu vuonna 1970 tai sen jälkeen, erillisistä pientaloista 53 prosenttia ja kerrostaloista 63 prosenttia.

Rakennuskannan koko kerrosala oli vuoden 2008 lopussa yhteensä yli 422 miljoonaa neliometriä. Rakennusten keskimääräinen pinta-ala oli noin 297 neliometriä, muiden kuin asuinrakennusten keskimääräinen pinta-ala oli 739 neliometriä. Kerrosalaan suhteutettuna asuinrakennusten osuus koko kerrosalasta oli vain 64 prosenttia. Muista kuin asuinrakennuksista teollisuusrakennukset olivat kerrosalaltaan suurin ryhmä.

Taulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan 31.12.2008

	Rakennusten lukumäärä	Osuus kaikista rakennuksista (%)
KAIKKI RAKENNUKSET	1 421 188	100,0
A. Asuinrakennukset yhteensä	1 213 545	85,4
Erilliset pientalot	1 082 511	76,2
Rivi- ja ketjutalot	75 109	5,3
Asuinkerrostalot	55 925	3,9
C-N Muut kuin asuinrakennukset yhteensä	207 643	14,6
C Liikerakennukset	41 419	2,9
D Toimistorakennukset	10 732	0,8
E Liikenteen rakennukset	54 134	3,8
F Hoitoalan rakennukset	7 835	0,6
G Kokoontumisrakennukset	13 418	0,9
H Opetusrakennukset	8 885	0,6
J Teollisuusrakennukset	39 581	2,8
K Varastorakennukset	25 964	1,8
L,N Muut rakennukset	5 675	0,4

Rakennuskanta kasvoi 15 000 rakennuksella

Suomessa oli vuoden 2008 lopussa 1 421 000 rakennusta. Edellisvuodesta rakennuskanta kasvoi 15 000 rakennuksella. Vuodesta 1990 rakennusten määrä on kasvanut 259 000 rakennuksella eli noin 22 prosenttia. Vanhoja ennen vuotta 1921 valmistuneita rakennuksia oli noin 77 000 eli 5 prosenttia rakennuskannasta. Rakennuskannasta yli kolme neljäsosaa oli erillisiä pientaloja. Kerros- ja rivitalot muodostivat sen sijaan alle kymmenesosan koko rakennuskannan määrästä. Kerrosalana mitattuna kerrostalot muodostivat kolmasosan kaikkien asuinrakennusten kerrosalasta.

Kaksi kolmasosaa rakennuksista on yksikerroksisia

Rakennuskannasta yli 64 prosenttia oli yksikerroksisia rakennuksia. Yksi- ja kaksikerroksiset rakennukset muodostivat yhteensä 95 prosenttia koko rakennuskannasta. Suomalaisista yksi- ja kaksikerroksisissa rakennuksissa asuu 3,6 miljoonaa eli 68 prosenttia. Vähintään neljäkerroksisia rakennuksia oli 25 000. Näissä asuu hieman yli miljoona suomalaista (1 075 000).

Kesämökkit 2008

Länsi-Turunmaan kunnassa eniten mökkejä 2008

Länsi-Turunmaan kunnassa oli eniten kesämökkejä vuoden 2008 lopussa, kun tietoja tarkastellaan vuoden 2009 alussa voimaan tulleen kuntajaon mukaan. Länsi-Turunmaan kunnassa oli vuonna 2008 yhteensä 8 329 kesämökkiä. Suomessa oli vuoden 2008 lopulla kaikkiaan 481 700 kesämökkiä. Maakunnista eniten mökkejä oli Varsinais-Suomessa, johon myös mökkirikkein kunta Länsi-Turunmaa kuuluu. Varsinais-Suomen maakunnassa oli noin 47 700 kesämökkiä, myös Etelä-Savossa ja Pirkanmaalla mökkejä oli yli 40 000. Vähiten kesämökkejä oli Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Keski-Pohjanmaalla mökkejä oli 4 200 ja Ahvenanmaalla 5 900. Kuntaliitosten myötä monet perinteiset mökkikunnat häviävät kartalta tai yhdistyvät entistä suurempien mökkikuntien kanssa. Yksittäisistä kunnista Länsi-Turunmaan lisäksi yli 6 000 kesämökkiä oli Hämeenlinnassa, Kouvolassa, Salossa, Raaseporissa ja Kuusamossa.

Taulukko 3. Eniten kesämökkejä kunnittain 31.12.2008

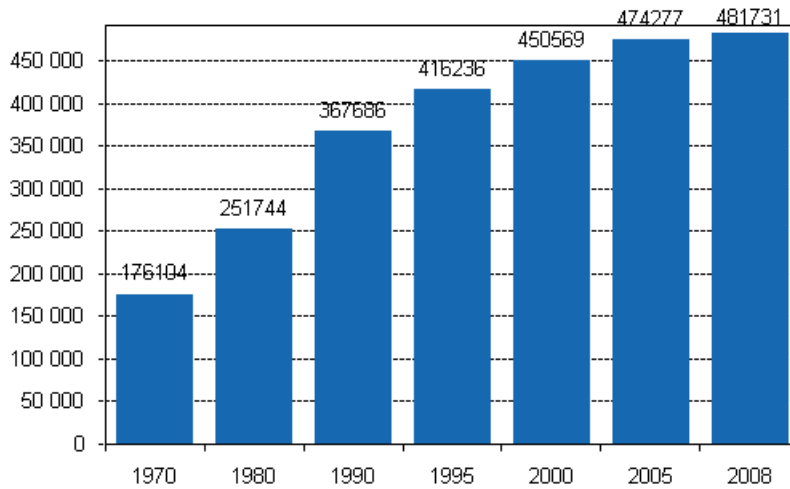
Kuntajako 1.1.2009 mukainen	Kesämökkien määrä
Länsi-Turunmaa	8 329
Hämeenlinna	7 701
Kouvola	7 520
Salo	6 991
Raasepori	6 247
Kuusamo	6 200
Mikkeli	5 698
Kuopio	5 208
Mäntyharju	4 664
Kemiönsaari	4 463

Kunnan mökkitiheyttä voidaan kuvata myös suhteessa vakinaisesti asuttujen asuntojen määrään. Tällöin mökkirikkeimpiin kuntiin nousevat pienet paikkakunnat, joissa on suhteellisen paljon kesämökkejä. Kaikkiaan 58 kunnassa on enemmän mökkejä kuin vakinaisesti asuttuja asuntoja. Tällaisia kuntia ovat mm. Kustavi, Puumala, Hirvensalmi, Kuhmoinen, Mäntyharju ja Länsi-Turunmaa.

Mökkikanta kasvoi eniten 1980-luvulla

Vuoden 2008 lopussa kesämökkejä oli 481 700. Edellisestä vuodesta mökkien määrä kasvoi 3 400 kesämökillä, joista osa on uustuotantoa ja osa käyttötarkoitukseltaan vapaa-ajan asunnoiksi muutettuja. Mökkien määrä on kasvanut nopeimmin 1980-luvulla. Vuonna 1990 oli mökkejä 368 000, joka oli 46 prosenttia enemmän kuin vuonna 1980. Vuodesta 1970 vuoteen 1980 lisäys oli ollut 75 600 kesämökkiä eli 43 prosenttia.

Kuvio 1. Kesämökkien lukumäärä 1970–2008

Vuonna 2008 valmistui 4 300 vapaa-ajan asuinrakennusta

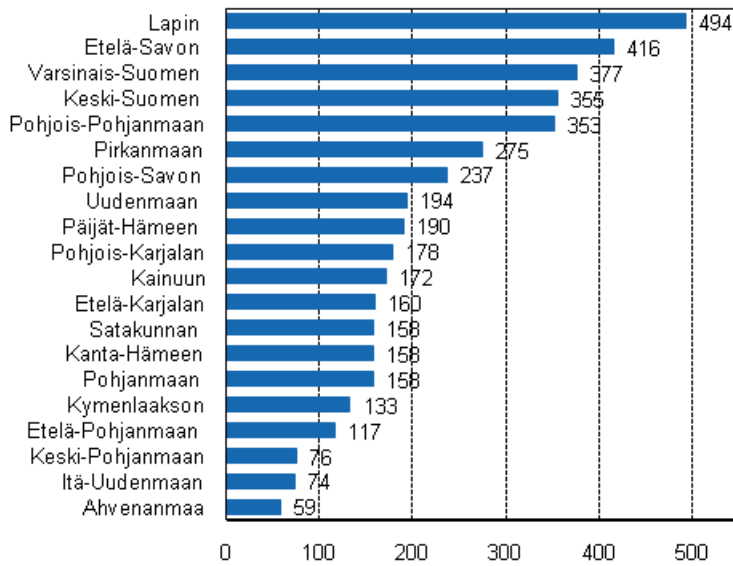
Vuoden 2008 aikana uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui 4 334. Kesämökkirakentaminen on hidastunut jatkuvasti 1990-luvun alkuvuosien rakennustahtiin verrattuna. Kun 1990-luvun alussa valmistui vuosittain noin 8 000 uutta kesämökkiä, niin viime vuosina rakentamisvauhti on ollut noin puolet tästä. Kesämökkikanta kasvoi 1990-luvulla noin 20 prosentilla. Se on selvästi vähemmän kuin 1970- ja 1980-luvuilla, jolloin kanta kasvoi yli 40 prosenttia vuosikymmenen aikana.

Kuusamossa eniten uusia kesämökkejä

Eniten uusia kesämökkejä valmistui viime vuoden aikana Kuusamoon, 139, Kolariin, 127 ja Kittilään 90 kappaletta. Seuraavina olivat Länsi-Turunmaa 73 ja Savonlinna 71. Vuoden 2008 aikana 33 kunnassa ei valmistunut yhtään uutta vapaa-ajan asuinrakennusta. Kesämökkikanta on kasvanut eniten vuoden 1990 jälkeen Kuusamossa, jossa kesämökkejä oli nyt 2 251 enemmän kuin vuonna 1990. Seuraavaksi eniten mökkejä on tullut viime vuosikymmeninä Hämeenlinnaan 2 018, Länsi-Turunmaahan 2 014, Kouvolaan 1 938, Orivedelle 1 768, Kittilään 1 677, Raaseporiin 1 594, Saloon 1 546, Mäntyharjulle 1 469, Kemiönsaareen 1 337, Puumalaan 1 248 ja Asikkalaan 1 201, joissa lisäys on ajanjaksolla 1990-2008 ollut yli 1 200 kesämökkiä.

Maakunnista eniten uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui vuoden 2008 aikana Lappiin, 494 kappaletta, Etelä-Savoon, 416, Varsinais-Suomeen, 377 ja Keski-Suomeen, 355 kappaletta. Myös Pohjois-Pohjanmaalle valmistui yli 300 mökkiä. Vuodesta 1990 kesämökkikanta on kasvanut eniten Etelä-Savon maakunnassa, jossa mökkejä oli 11 000 enemmän kuin vuonna 1990. Pienin muutos kesämökkikannassa on tapahtunut Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla, jossa mökkien määrä on lisääntynyt vuodesta 1990 noin 1 400 mökillä.

Kuvio 2. Vuonna 2008 valmistuneiden kesämökkien määrä maakunnittain

Tihein kesäasutus Kaskisissa

Tihein mökkiasutus oli Kaskisissa, jossa oli 18 kesämökkiä maaneliökilometrillä. Kahdeksassa kunnassa oli kesämökkejä enemmän kuin 10 neliökilometriä kohti. Koko maassa oli keskimäärin 1,6 kesämökkiä neliökilometrillä. Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Päijät-Hämeessä kesämökkejä oli yli neljä neliökilometriä kohti. Etelä-, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla sekä Kainuussa ja Lapissa oli vielä alle yksi kesämökki neliökilometrillä. Kunnista vähiten mökkejä pinta-alaan suhteutettuna oli Kauniaisissa, Savukoskella, Utsjoella, Enontekiöllä, Sodankylässä ja Kärsämäellä.

Kesämökkien keskikoko 47 neliötä

Uusien ja vanhempien kesämökkien kokoerot ovat suhteellisen suuret. Uusien vuosina 2000-2008 rakennettujen vapaa-ajan asuinrakennusten keskikoko oli 62 neliötä ja sitä vanhempien 45 neliötä. Kaikkien kesämökkien keskikoko vuonna 2008 oli 47 neliötä. Keskikokoon lasketaan vapaa-ajan asuinrakennusten tai loma-asumiseen käytettävien rakennusten tiedossa olevat neliöt (noin 30 000 mökin pinta-ala on tuntematon). Suuret mökit ja vapaa-ajan asuinrakennukset kasvattavat keskikokoa jonkin verran, sillä mökkien neliöistä laskettu mediaani on kaikkien mökkien osalta 40 neliötä. Kesämökeistä siis puolet on pinta-alaltaan edelleen 40 neliöisiä tai sitä pienempiä. Suurten, vähintään 60 neliöisten, mökkien osuus kaikista vapaa-ajan asuinrakennuksista oli vuonna 2008 vajaa neljännes. Vuonna 1970 näiden suurten mökkien osuus mökkikannasta oli 15 prosenttia.

Taulukko 4. Kesämökit pinta-alan mukaan 2008

Pinta-alaluokka, m ²	Mökkien määrä	%
Mökkejä yhteensä	481 731	100.0
-19	38 359	8.0
20-39	178 223	37.0
40-59	130 354	27.1
60-79	58 358	12.1
80-99	25 326	5.3
100-	23 742	4.9
Tuntematon	27 369	5.7
Keskipinta-ala	47	..

Lähes 800 000 suomalaista kuului kesämökin omistavaan asuntokuntaan

Kesämökeistä 393 000 oli yksityisten henkilöiden omistuksessa. Noin 88 000 mökkiä oli joko perikuntien, yritysten, yhteisöjen tai ulkomaalaisten omistamia. Kesämökin omistaviin asuntokuntiin kuului yhteensä 788 000 henkilöä.

Kesämökki sijaitsee yleensä lähellä asuinpaikkaa. Asuinmaakuntansa alueelta mökin omisti 65 prosenttia kaikista mökin omistajista. Kainuun, Ahvenanmaan, Lapin ja Pohjois-Karjalan mökinomistajista yli 90 prosenttia omisti mökin asuinmaakunnassaan. Sen sijaan uusimaalaisten omistajien mökit sijaitsivat pääosin muualla kuin asuinmaakunnassa. Vain 23 prosenttia uusimaalaisten omistamista mökeistä sijaitsi Uudellamaalla. Noin kolmasosa kaikista mökinomistajista omisti kesämökin kotikunnassaan.

Kesäasukkaat nostavat kuntien väkimäärää kesäisin

Vuonna 2008 oman kotikunnan ulkopuolelle kesämökille matkaavia kesäasukkaita oli noin 526 000. Eniten kesäasukkaita oli Etelä-Savossa, yli 55 000 henkilöä. Kunnista eniten kesäasukkaita tulee Länsi-Turunmaan kuntaan, jossa kesäaikana voi mökeillä oleilla lähes 10 000 henkilöä. Myös Hämeenlinnassa, Salossa, Raaseporissa, Mäntyharjulla, Kemiönsaarella, Kouvolassa, Pälkäneellä, Puumalassa, Ylöjärvellä, Mikkelissä ja Asikkalassa kesäasukkaita oli yli 5 000. Kesäasukkaat lisäsivät suhteellisesti eniten Kustavin väkimäärää. Kustavin alle tuhannen henkilön kunnassa kesäasukkaat lisäävät väkilukua kesäisin yli neljällä tuhannella eli Kustavin väkiluku kasvaa kesäisin jopa yli viiteen tuhanteen. Kaikkiaan 13 kunnassa kesäasukkaat yli kaksinkertaistivat kunnan väkimäärän.

Kesämökin omistajien keski-ikä 61 vuotta

Uusien, vuonna 2008 valmistuneiden kesämökkien omistajien keski-ikä oli 53 vuotta, kun taas kaikkien mökinomistajien keski-ikä vuonna 2008 oli 61 vuotta. Alle 40-vuotiaita omistajia oli noin 22 000 eli vain 6 prosenttia kaikista mökinomistajista. Kaikista kesämökeistä yli neljälläkymmenellä prosentilla oli omistajana kahden aikuisen henkilön asuntokunta ja 15 prosentilla mökeistä oli omistajatalouksissa alle 18-vuotiaita lapsia. Yksinasuva henkilö oli omistajana 16 prosentilla mökeistä ja vajaan viidenneksen kaikista mökeistä omisti perikunta, yritys, yhteisö tai omistaja oli tuntematon. Kesämökin omistavien asuntokuntien keskikoko oli 2,3 henkilöä.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyypin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2008

Talotyyppi	Rakennuksia	Asuntoja	Henkilöitä (ns. asuntoväestö)
Kaikki rakennukset	1 421 188	2 767 925	5 219 284
1-2 kerrosta	1 349 630	1 657 771	3 608 304
3-9 kerrosta	51 529	1 086 426	1 577 577
10+ kerrosta	292	12 771	17 315
tuntematon kerrosluku	19 737	10 957	16 088
Erilliset pientalot	1 082 511	1 112 142	2 674 740
Rivi- ja ketjutalot	75 109	382 273	696 753
Asuinkerrostalot	55 925	1 218 633	1 758 564
1-2 kerrosta	16 769	141 329	199 568
3-9 kerrosta	38 543	1 060 878	1 536 899
10+ kerrosta	186	12 237	16 760
tuntematon kerrosluku	427	4 189	5 337
Muut kuin asuinrakennukset	207 643	54 877	89 227
1-2 kerrosta	180 191	32 656	58 165
3-9 kerrosta	8 874	18 530	25 224
10+ kerrosta	99	523	536
tuntematon kerrosluku	18 479	3 168	5 302

Liitetaulukko 2. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan vuosina 1980-2008

Käyttötarkoitus	1980	1990	2000	2008
KAIKKI RAKENNUKSET	934 845	1 162 410	1 299 624	1 421 188
A. Asuinrakennukset	842 662	1 004 809	1 120 714	1 213 545
Erilliset pientalot	775 678	907 574	1 002 747	1 082 511
Rivi- ja ketjutalot	22 613	52 522	66 281	75 109
Asuinkerrostalot	44 371	44 713	51 686	55 925
C-N Muut rakennukset	92 183	157 601	178 910	207 643
C Liikerakennukset	21 926	33 138	40 294	41 419
D Toimistorakennukset	7 551	9 913	11 037	10 732
E Liikenteen rakennukset	10 640	36 784	45 225	54 134
F Hoitoalan rakennukset	3 992	5 796	6 978	7 835
G Kokoontumisrakennukset	6 659	10 231	12 943	13 418
H Opetusrakennukset	7 750	8 545	9 136	8 885
J Teollisuusrakennukset	19 507	29 106	36 437	39 581
K Varastorakennukset	8 730	5 446	6 423	25 964
L,N Muut rakennukset	5 428	18 642	10 437	5 675

Liitetaulukko 3. Rakennukset lämmitysaineen mukaan 1970-2008

Lämmitysaine		Vuosi				
		1970	1980	1990	2000	2008
Rakennuksia	Kaikki rakennukset	837 948	934 845	1 162 410	1 299 490	1 421 188
	Kauko-/aluelämpö	..	48 538	105 608	130 946	158 605
	Öljy, kaasu	320 171	347 498	306 750	320 934	322 530
	Kivihiihi, koksi	24 328	11 794	8 753	7 986	7 037
	Sähkö	41 872	178 707	357 743	455 752	540 986
	Puu, turve	429 467	327 230	321 342	292 763	276 674
	Muu, tuntematon	22 111	20 578	62 214	91 243	115 356
%	Kaikki rakennukset	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Kauko-/aluelämpö	..	5,2	9,1	10,1	11,2
	Öljy, kaasu	38,2	37,2	26,4	24,7	22,7
	Kivihiihi, koksi	2,9	1,3	0,8	0,6	0,5
	Sähkö	5,0	19,1	30,8	35,1	38,1
	Puu, turve	51,3	35,0	27,6	22,5	19,5
	Muu, tuntematon	2,6	2,2	5,4	7,0	8,1

Liitetaulukko 4. Rakennukset rakennusaineen mukaan 1960-2008

Talotyyppi		Rakennusaine							
		Yhteensä	%	Kivi	%	Puu	%	Muu, tuntematon	%
Kaikki rakennukset	1960	832 460	100,0	55 008	6,6	777 452	93,4
	1970	837 948	100,0	83 125	9,9	754 823	90,1
	1980	934 845	100,0	120 608	12,9	814 237	87,1
	1990	1 162 410	100,0	168 818	14,5	956 626	82,3	36 966	3,2
	2000	1 299 624	100,0	194 725	15,0	1 040 189	80,0	64 710	5,0
	2008	1 421 188	100,0	224 025	15,8	1 140 918	80,3	56 245	4,0
Asuinrakennukset	1960	725 932	100,0	25 586	3,5	700 346	96,5
	1970	768 204	100,0	58 287	7,6	709 917	92,4
	1980	842 662	100,0	89 490	10,6	753 172	89,4
	1990	1 004 809	100,0	121 291	12,1	870 314	86,6	13 204	1,3
	2000	1 120 714	100,0	138 357	12,3	935 928	83,5	46 429	4,1
	2008	1 213 545	100,0	156 232	12,9	1 019 847	84,0	37 466	3,1
Muut rakennukset	1960	106 528	100,0	29 422	27,6	77 106	72,4
	1970	69 744	100,0	24 838	35,6	44 906	64,4
	1980	92 183	100,0	31 118	33,8	61 065	66,2
	1990	150 249	100,0	47 394	31,5	82 661	55,0	20 194	13,4
	2000	178 910	100,0	56 368	31,5	104 261	58,3	18 281	10,2
	2008	207 643	100,0	67 793	32,6	121 071	58,3	18 779	9,0

Laatuseloste: Rakennukset ja kesämökit

Tilastotietojen relevanssi

Rakennukset ja kesämökit -tilasto kuvaa olemassa olevaa rakennus- ja kesämökkikantaa vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Rakennuskantaan eivät pääsääntöisesti sisälly seuraavat rakennukset: nestevarastorakennukset, yksinomaan maataloustuotannossa käytettävät rakennukset, asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset, puolustusvoimien rakennukset ja väestösuojat, paitsi silloin, kun em. rakennukset ovat asuttuja tai niissä on toimitiloja. Rakennuskantaan eivät sisälly myöskään kesämökit, sillä ne esitetään usein miten omana tietona. Rakennus- ja kesämökkikanta ei sisällä samoja rakennuksia, sillä yksittäinen rakennus luokitellaan joko rakennuskantaan tai kesämökkikantaan. Asutut kesämökit sisältyvät asuntokantaan ja sitä kautta myös rakennuskantaan, mutta eivät kesämökkikantaan. Asutut kesämökit on otettu mukaan rakennuskantaan vuodesta 2000 lähtien. Rakennuskanta sisältää kaikki asuntokantaan kuuluvat rakennukset. Rakennuskantaa voidaan kuvata mm. rakennuksen käyttötarkoituksen (asuinrakennus, liikerakennus, toimistorakennus jne.), rakennusvuoden, kerrosalan ja rakennusaineen mukaan. Kesämökeiksi on määritelty ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus oli vuoden viimeisenä päivänä vapaa-ajan asuinrakennus tai joita ko. ajankohtana käytettiin loma-asumiseen. Kesämökit sisältävät siis ensisijaisesti Rakennusluokituksen käyttötarkoitukseluokan Erilliset vapaa-ajan rakennukset (luokka 041) ja lisäksi muut rakennukset, joita käytetään loma-asumiseen. Niitä majoitustoimintaa harjoittavien liikeyritysten vuokrattavia lomamökkejä, jotka ovat Liikerakennusten luokassa 124 (Vuokrattavat lomamökit ja -osakkeet, liiketoiminnallisesti) ei lueta kesämökeiksi.

Rakennukset ja kesämökit -tilasto perustuu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennuksia koskeviin tietoihin, joita ylläpitävät kuntien rakennusvalvontaviranomaiset, maanmittaustoimistot sekä maistraatit. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee väestötietolaki (1993/507) ja väestötietoasetus (1993/886). Rakennuksia ja rakentamistoimenpiteitä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty maankäyttö- ja rakennuslain 147 §:ssä. Tilastokeskuksen tehtävänä on puolestaan laatia yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 1992/48). Tilasto on budjettirahoitteinen.

Menetelmäkuvaus

Rakennukset ja kesämökit -tilasto on kokonaistilasto, jonka tiedot poimitaan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennuksia koskevista tiedoista.

Väestörekisterikeskuksen rakennuksia ja asuntoja koskeva tietojärjestelmä on luotu 1980-luvun alussa. Sen tietopohjan muodostaa Tilastokeskuksen, vuoden 1980 väestölaskennan yhteydessä, omistajilta tai rakennuksen ja asunnon haltijoilta keräämät tiedot. Tiedonkeruu perustui väestökirjalakiin ja erilliseen väestölaskenta-asetukseen. Vuodesta 1982 lähtien rakennus- ja huoneistotietoja on päivitetty tietojärjestelmään rakennushankeilmoituksilla, jotka täytetään haettaessa rakennuslupaa uutta rakennusta, laajennusta tai muutostöitä varten. Koko 1980-luvun ajan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietoja tarkistettiin ja korjattiin eri tietojen osalta. Tilastokeskus kehitti erilaisia käsittelysääntöjä aineiston käsittelemiseksi, jotta rekisteritietoja pystyttäisiin jatkossa käyttämään vuosittaisen rakennus- ja asuntokantatilaston tekemiseen. Rakennuksia koskeva vuosittainen tilastotuotanto aloitettiin Tilastokeskuksessa vuodesta 1987 alkaen ja kesämökkejä koskeva tilastointi vuodesta 1989 alkaen.

Rakennukset ja kesämökit -tilaston laatu on suhteellisen suoraan riippuvainen lähdeaineiston laadusta. Tiedot asuntojen purkamisesta tai muusta rakennusten poistumasta eivät välity säännöllisesti väestötietojärjestelmään. Tämän vuoksi Tilastokeskuksen aineistoa pyritään korjaamaan käsittelysäännöillä siten, että aineistosta karsitaan todennäköiset poistumatapaukset kuten vanhat ja huonokuntoiset rakennukset. Kaikki muutostyöt eivät ole luvanvaraisia rakennustoimenpiteitä, eivät myöskään kaikki rakennuksen varusteita ja verkostoliittymiä koskevat toimenpiteet, joten niistä ei aina välity tietoa viranomaiselle ja sitä kautta tilastoihin. Tämän vuoksi suurelta osalta kesämökkien rekisteritiedoista puuttuu mm. tieto sähköistyksestä tai vesijohto- ja viemäri liittymistä. Alkuperäisaineiston virheellisyyksiä ja rakennusten puuttuvia tietoja pyritään jonkin verran päättelemään ja korjaamaan Tilastokeskuksessa. Esimerkiksi samaa rakennusta kuvaavia tietoja ei ole hyväksytty kahdesti, mikäli on epäily päällekkäisistä tiedoista. Myös muita alkuperäisaineiston virheellisyyksiä ja rakennusten puuttuvia tietoja pyritään päättelemään ja korjaamaan Tilastokeskuksessa. Osa rakennusten ja asuntojen varustetiedoista on kerätty vasta vuoden 1980 väestölaskentatietojen jälkeen. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi

hissi, parveke ja koneellinen ilmastointi. Rakennuskannasta karsitaan mm. maataloustuotannossa käytettävät rakennukset sekä asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset. Yksilöivien tunnistetietojen avulla Tilastokeskuksen rakennuskantatietoihin yhdistetään muita tietoja mm. rakennuksessa olevien asuntojen ja asukkaiden määrä.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rakennusten keskeisten tietojen peittävyys on suhteellisen hyvä. Rakennusten määrissä ja ominaisuustiedoissa on kuitenkin jonkin verran virheellisyksiä, sillä kaikki muutostiedot eivät tule kattavasti väestötietojärjestelmään ylläpitävien viranomaisten tietoon. Vuoden 1990 väestölaskennan yhteydessä tehdyn luotettavuustutkimuksen mukaan rekisteripohjaisessa tilastossa oli noin 20 000 rakennusta liikaa. Nämä rakennukset olivat joko purettuja, tuhoutuneita tai muuttuneet kesämökeiksi. Väestötietojärjestelmän rakennuksia ja asuntoja koskevista tiedoista ei saada poistumatietoja tarkasti, minkä vuoksi Tilastokeskus pyrkii karsimaan rakennuskantatilastosta vanhat ja huonokuntoiset rakennukset ja asunnot. Mikäli tällaiseen rakennuskannasta poistettuun rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita, rakennus palautuu jälleen rakennuskantaan. Tiedot ilman lupaa rakennetuista uusista kohteista sekä muutos- ja parannustöistä, jotka eivät vaadi lupaa tai joille ei ole lupaa haettu, eivät myöskään välity tietojärjestelmään. Lämmitystavan tai -aineen muutokset eivät kaikissa tapauksissa ole luvanvaraisia rakennustoimenpiteitä. Sama ongelma koskee myös rakennuksen varusteita ja verkostoliittymiä koskevia tietoja, joissa saattaa olla virheellisyyttä. Vääriä tietoja pystytään jonkin verran korjaamaan Tilastokeskuksessa poistamalla ristiriitaisuuksia eri varusteiden, lämmitystapojen ja -aineiden kesken. Myös niissä tiedoissa on puutteellisuksia, joita on alettu kerätä vasta vuoden 1980 tietopohjan perustamisen jälkeen. Esimerkiksi tiedot hissistä, parvekkeesta ja koneellisesta ilmastoinnista voivat olla puutteellisia.

Kesämökkitiedoista voi puuttua jonkin verran yksiköitä. Kesämökkikäyttöön otetaan rakennuksia, jotka ovat rekisterissä muissa käyttötarkoituksiluokissa kuin vapaa-ajan asunoina (esim. asuinrakennuksina, kuten monet mummonmökkit tai vanhojen tilojen päärakennukset). Tällainen rakennuksen muuttuminen vapaa-ajan asunnoksi ei aina välity rekisteriviranomaisille ja sitä kautta tilastoihin. Rekisteriin tehtyjä tarkistuksia ja kyselyjä on jonkin verran pyritty kohdistamaan juuri käyttötarkoitukseltaan tuntemattomiin ja/tai tyhjillään oleviin rakennuksiin, joiden käyttötarkoitus on saattanut muuttua vapaa-ajan asuinrakennukseksi. On myös mahdollista, että kesämökki muutetaan käyttötarkoitukseltaan asuinrakennukseksi, kun se otetaan asumiskäyttöön. Tällöin kesämökki poistuu kesämökkikannasta. Samoin tapahtuu myös silloin, kun kesämökki ilmoitetaan muuttoilmoituksessa vakinaiseksi osoitteeksi. Kesämökkitiedot on osittain muodostettu yhdistämällä Väestörekisterikeskuksen ja verohallinnon tietoja. Tämän vuoksi joissakin kunnissa voi olla liikaa vapaa-ajan asuinrakennuksia. Ts. sama kesämökki on ollut sekä Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmässä että verottajalta saadussa aineistossa. Kaikissa tapauksissa näitä ei ole voitu päätellä samaksi yksiköksi, koska verohallinnon tiedoissa ei ole rakennuksen koordinaattitietoja. Kesämökin omistajaan liittyvät tiedot, kuten ulkokuntalaisten kesäasukkaiden määrä, kuvaavat vain viranomaisrekisterin kautta saatavia tietoja. Kesämökin todellinen käyttäjäryhmä voi joissakin tapauksissa olla aivan toinen, kuin rekisteritiedoista pystytään päättelemään. Suurelta osalta kesämökkejä puuttuu tieto mm. sähköistyksestä tai vesijohto- ja viemäriiliittymistä. Otopohjaisen kyselytutkimuksen (Kesämökkibarometri 2009) mukaan kesämökeistä 76 prosenttia oli sähköverkon piirissä ja 16 prosenttia sai talousvetensä vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkosta. Vastaavat tiedot viranomaisrekisteriin pohjautuvassa kesämökkitalastossa on, että kesämökeistä 34 prosentilla on sähköliittymä ja 4 prosentilla liittymä vesijohtoverkoston.

Väestörekisterikeskus toteutti vuonna 2003 automaattisen tietojenkäsittelyn menetelmin laajan rakennusten koordinaattitietojen perusparannushankkeen, jolloin myös rakennus- ja kesämökkitalastojen koordinaattitiedot paranivat. Koordinaattitiedon kattavuus vaihtelee jonkin verran kunnittain. Vuoden 2008 Rakennukset ja kesämökkit -tilastossa oli noin 6600 (alle 1 prosentti) sellaista rakennusta tai kesämökkiä, joilta puuttui koordinaattitieto tai koordinaatti ei ollut validi muiden aluetietojen kanssa.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Rakennukset ja kesämökkit -tilasto tehdään vuosittain. Tiedot ovat vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Rakennukset ja kesämökkit -tilasto valmistuu noin viisi kuukautta tilastointiajankohdan jälkeen. Aluejakona käytetään tilastointiajankohdan jälkeistä päivää eli seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen

kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen. Julkistamiskalenterin verkko-osoite: <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

Tilastojen saatavuus

Rakennus- ja kesämökkikantaa koskevia tietoja on saatavilla kunnittain ja kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen internet-sivuilta, maksuttomasta StatFin -tilastopalvelusta. Muuta Rakennukset ja kesämökit -tilastoon liittyvää tietoa on tilaston kotisivulla <http://tilastokeskus.fi/til/rakke/index.html>. Kotisivun linkeistä löytyvät mm. tilaston kuvaus sekä käsitteet ja määritelmät.

Rakennus- ja kesämökkitalastoja koskevia painojulkaisuja on julkaistu vuosittain 1987-2007 Tilastokeskuksen Asuminen-sarjassa ja sitä aikaisemmin Väestölaskenta-sarjassa vuodesta 1950. Tilastossa käytetyt alue- ja rakennusluokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta sekä painetuista luokituskäsikirjoista. Maksullisissa palveluissa sekä erityisselvityksinä tilattavissa tiedoissa on saatavilla yksityiskohtaisempaa tietoa, myös kuntien osa-alueiden mukaan.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastovuodesta 2008 alkaen Rakennuskantatilasto ja Kesämökit -tilasto yhdistettiin siten, että tilaston nimeksi tuli Rakennukset ja kesämökit -tilasto ja sen tietosisältö on sama kuin aikaisemmin erillisinä tehtyjen tilastojen.

Vertailtaessa eri ajankohtien tietoja on otettava huomioon, että osa muutoksista voi johtua rekisterissä tehdyistä tarkastuksista, tilastoaineiston käsittelyn muutoksista ja aikaisempien vuosien erilaisista tiedonkeruumenetelmistä. Esimerkiksi rakentamisvuosien korjaukset vaikuttavat rakennusten ikärakenteeseen, samoin rakennusten käyttötarkoitukseen kohdistuneet tarkistukset. Vuoden 1985 väestölaskennassa käytettiin ensimmäisen kerran rekisteritietoja asunto- ja rakennuskantatilaston muodostamisessa. Tiedot asunto- ja rakennuskannasta on tuotettu väestölaskennoissa vuosina 1950, 1960, 1970, 1980 sekä 1985. YK:n väestölaskentasuositukset on otettu huomioon väestölaskentoja toteutettaessa. Vuodesta 1987 lähtien tietoja on tuotettu vuosittain rekisteripohjaisesti, ja vuosittain tehdyt tilastotiedot ovat pitemmällä periodilla suhteellisen vertailukelpoisia keskenään. Rakennuksen käyttötarkoituseritys muuttui vuonna 1994. Rakennuskantatilastossa uusi luokitus on ollut käytössä tilastovuodesta 1993.

Ensimmäiset rekisteripohjaiset kesämökkitalastot on julkaistu vuodelta 1989 ja sen jälkeen vuosittain. Väestötietojärjestelmän rakennustietoja täydennettiin lisäämällä rekisteriin verohallinnon kesämökkitiedot kesällä 1990. Tämän jälkeen kunnissa tarkastettiin mm. puuttuvia koordinaatti- ja ominaisuustietoja. Tätä edeltävät kesämökkitiedot ovat vuoden 1980 väestölaskennasta, jossa tiedot kerättiin lomakkeilla. Vuoden 1980 laskennassa kerättiin myös sellaisia tietoja, joita ei enää sen jälkeen kerätty, kuten tieto kesämökin yhteisomistuksesta ja talviasuttavuudesta. Vuoden 1997 alussa täydennettiin verottajan kiinteistötiedoilla uudelleen väestötietojärjestelmän rakennustietoja. Tässä yhteydessä rekisteriin lisättiin myös huomattava määrä kesämökkejä. Koska näistä osa saattaa jo olla eri tunnuksella väestötietojärjestelmän rakennustiedoissa, on verottajan aineistosta lisäyistä yksiköistä kesämökkitalastoon pyritty hyväksymään vain maistraattien tarkistamat lisäykset.

Selkeys ja yhtenäisyys

Tilastokeskuksen rakennus- ja asutuskantatilastot vastaavat nykyisessä tietojärjestelmässä (2005 lähtien) toisiaan siten, että jokaista asutuskannan asuntoa vastaava rakennus on rakennuskannassa. Tilastokeskuksen rakennus- ja asutuskantatilastot ja Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistotiedot eivät ole täysin yhtenevät, koska rekisterin sisältämät virheet on pyritty korjaamaan Tilastokeskuksessa. Lisäksi Tilastokeskuksen rakennuskannasta karsitaan mm. maataloustuotannossa käytettävät rakennukset ja asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset. Tilastokeskuksen tiedoissa kesämökit esitetään yleensä omana tietona ja rakennuskanta ilman kesämökkitietoja. Tilastokeskuksen rakennuskanta ja rakennustuotantotilaston erot johtuvat mm. eri poiminta-ajankohdista. Lisäksi rakennuskannassa on mukana kaikki ne asunot sisältävät rakennukset, joissa asuttiin vuoden viimeisenä päivänä, vaikka ne eivät vielä olisi valmistuneetkaan. On myös mahdollista, että rakennuskantaan aikaisemmin kuulunut rakennus otetaan asumiskäyttöön, jolloin se tulee mukaan rakennuskantaan.

Tilastokeskuksen Rakennustuotantotilaston uudistuotantoa kuvaavat valmistuneiden rakennusten määrät eivät lisää olemassa olevaa rakennuskantaa samalla määrällä. Tämä sen vuoksi, että rakennuskannan sisällä tapahtuu

muutoksia, kuten rakennuksen purkaminen tai palaminen tai esimerkiksi uuden rakennuksen rakentaminen vanhan rakennuksen tilalle, olemassa olevan rakennuksen käyttötarkoituksen muuttuminen toiseksi jne. Lisäksi aikaisemmin käyttämättömänä ollut rakennus voi palautua rakennuskantaan, jos siihen muuttaa vakinaisia asukkaita.

Tilastokeskuksen ja Väestörekisterikeskuksen rakennuksia, kesämökkejä ja asuntoja koskevat tiedot eivät ole täysin yhtenevät, koska rekisterin sisältämät virheet on pyritty korjaamaan Tilastokeskuksessa. Lisäksi rakennus- ja kesämökkikannan määritelmät eivät ole yhtenäiset. Otospohjaisena kyselytutkimuksena toteutetun Kesämökkibarometrin tiedot voivat poiketa rekisteripohjaisesta kesämökkitalastosta erilaisen tiedonkeruumenetelmän ja erilaisten käsitteiden ja määritelmien vuoksi. Kesämökkibarometri on Saaristoasiain neuvottelukunnan ja Tilastokeskuksen määrävuosin tekemä vapaa-ajan asumista kuvaava tutkimus.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Asuminen 2009

Lisätietoja

Marja Hermiö (09) 1734 3211
Arja Tiihonen (09) 1734 3272
Elina Aspblad-Huohvanainen (09) 1734 3232
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma

asuminen@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-677X (pdf)
ISBN 978-952-244-200-0 (pdf)